

اصول روان شناسی بالینے ومشاورہ

جودیت تاد، آرتور سی. بوہارت

ترجمہ مہرداد فیروزبخت

سرشناسه: تاد، جودیت

Todd, Judith

عنوان و نام پدیدآور: اصول روان‌شناسی بالینی و مشاوره/ نویسنده جودیت تاد، آرتور سی. بوهارت؛ مترجم مهرداد فیروزبخت.

مشخصات نشر: تهران: روانشناسی و هنر، ۱۴۰۱.

مشخصات ظاهری: ۷۵۰ ص: مصور، جدول، نمودار.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۱۹۶-۷-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: عنوان اصلی: Foundations of Clinical and counseling psychology, 4th ed.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۷۰۹-۷۴۳.

موضوع: روان‌شناسی بالینی

Clinical psychology

روان‌درمانی

Psychotherapy

مشاوره

Counseling

شناسه افزوده: بوهارت، آرتور

شناسه افزوده: Bohart, Arthur C.

شناسه افزوده: فیروزبخت، مهرداد، ۱۳۴۷-، مترجم

شناسه افزوده: Firoozbakht, Mehrdad

رده بندی کنگره: RC۴۶۷

رده بندی دیویی: ۶۱۶/۸۹

شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۸۷۵۰۳

روشناسی

اصول روان‌شناسی بالینی و مشاوره

نویسنده: جودیت تاد، آرتور سی. بوهارت

مترجم: مهرداد فیروزبخت

ناشر: روان‌شناسی و هنر

طراح جلد و یونیفورم: احسان رضوانی

صفحه‌آرا: لیلی بزرگان‌نیا

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مجتمع چاپ طرح و نقش

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۲ | تیراژ: ۵۰۰ نسخه | قیمت: ۴۵۰/۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۸۱۹۶-۷-۸

تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

تلفن: ۲۲۲۷۰۵۰۲

■ فهرست کوتاه

بخش اول | شروع | ۱۹

- فصل اول | وضعیت روان‌شناسی حرفه‌ای ۲۱
- فصل دوم | تحول تاریخی روان‌شناسی حرفه‌ای ۵۳

بخش دوم | سنجش و اندازه‌گیری | ۸۳

- فصل سوم | سنجش و تشخیص ۸۵
- فصل چهارم | روش‌های سنجش عقلانی، شناختی و عصبی روان‌شناختی ۱۱۳
- فصل پنجم | شخصیت‌سنجی، سنجش رفتاری و سایر سنجش‌ها ۱۳۹

بخش سوم | رویکردهای روان‌پویشی | ۱۸۳

- فصل ششم | زیگموند فروید و روان‌کاوی ۱۸۵
- فصل هفتم | رویکردهای میان‌فردی در روان‌کاوی ۲۲۵

بخش چهارم | رویکردهای انسان‌گرا | ۲۶۳

- فصل هشتم | درمان مراجع محور و سایر درمان‌های شخص‌محور ۲۶۵
- فصل نهم | رویکرد گشتالتی و سایر رویکردهای وجودی - انسان‌گرا ۳۰۵

بخش پنجم | رویکردهای رفتاری و شناختی | ۳۳۹

- فصل دهم | رویکردهای رفتاری به درمان ۳۴۱
- فصل یازدهم | طب رفتاری و هیپنوتیزم ۳۸۷
- فصل دوازدهم | رویکردهای شناختی به آسیب شناسی روانی و روان درمانی ۴۱۹

بخش ششم | رویکردهای رابطه‌ای | ۴۶۱

- فصل سیزدهم | رویکردهای گروهی به درمان ۴۶۳
- فصل چهاردهم | مشاوره ازدواج، خانواده، و کودک ۴۹۱

بخش هفتم | مسایل تجربی و نظری | ۵۳۹

- فصل پانزدهم | پژوهش در روان درمانی ۵۴۱
- فصل شانزدهم | یکپارچگی روان درمانی: همگرایی در روان درمانی ۵۷۵

بخش هشتم | مسایل معاصر | ۶۲۳

- فصل هفدهم | روان شناس و جامعه معاصر: تنوع و مسائل پست مدرن ۶۲۵
- فصل هجدهم | مسائل حرفه‌ای و آینده ۶۵۷
- ضمیمه | آیین نامه اخلاقی انجمن روان شناسی آمریکا | نسخه ۱۹۹۲ ۶۹۱

■ فهرست بلند

مقدمه ۱۳

بخش اول | شروع | ۱۹

فصل اول | وضعیت روان‌شناسی حرفه‌ای ۲۱

رشته‌های مختلف بهداشت روانی ۲۴

روان‌شناسی حرفه‌ای در عمل ۴۳

یکپارچه‌سازی روان‌درمانی ۴۹

نتیجه ۵۱

فصل دوم | تحول تاریخی روان‌شناسی حرفه‌ای ۵۳

روان‌شناسی دانشگاهی ۵۴

برخورد جامعه با اعضای منحرفش ۵۷

روان‌شناسی حرفه‌ای در قرن بیستم ۶۹

نتیجه‌گیری ۸۲

بخش دوم | سنجش و اندازه‌گیری | ۸۳

فصل سوم | سنجش و تشخیص ۸۵

سنجش روان‌شناختی ۸۶

تشخیص ۱۰۱

پایایی و اعتبار تشخیص ۱۰۲

۱۰۳	راهنمای آماری و تشخیصی
۱۱۱	نتیجه‌گیری
۱۱۳	فصل چهارم روش‌های سنجش عقلانی، شناختی و عصبی روان‌شناختی
۱۱۴	سنجش عقلانی و شناختی
۱۲۴	سنجش عصبی روان‌شناختی
۱۳۳	به سوی هزاره سوم میلادی
۱۳۹	فصل پنجم شخصیت‌سنجی، سنجش رفتاری و سایر سنجش‌ها
۱۳۹	مصاحبه
۱۴۴	آزمون‌های شخصیتی فرافکن
۱۵۴	آزمون‌های شخصیت‌سنجی عینی
۱۶۷	سنجش رفتاری
۱۷۲	آزمون‌های شغلی، استعداد و علایق
۱۷۶	به سوی هزاره سوم میلادی

بخش سوم | رویکردهای روان‌پویشی | ۱۸۳

۱۸۵	فصل ششم زیگموند فروید و روانکاوی
۱۸۷	نظریه شخصیت
۲۰۰	روان‌درمانی
۲۱۱	مسائل جاری روانکاوی
۲۱۵	ارزیابی تحقیقاتی نظریه روانکاوی و درمان روانکاوانه
۲۲۲	سهام ماندگار روانکاوی: هزاره سوم میلادی
۲۲۵	فصل هفتم رویکردهای میان‌فردی در روانکاوی
۲۲۶	نوفرویدی‌ها
۲۳۰	دیدگاه‌های معاصر
۲۳۱	نظریه روابط محمّلی
۲۴۲	کوهوت و روان‌شناسی خود
۲۴۷	روان‌درمانی
۲۵۳	ارزیابی رویکردهای میان‌فردی در روانکاوی
۲۶۱	سهام ماندگار رویکردهای میان‌فردی در هزاره سوم میلادی

بخش چهارم | رویکردهای انسانگرا | ۲۶۳

فصل هشتم درمان مراجع محور و سایر درمان‌های شخص محور	۲۶۵
مدل شخص	۲۶۶
تجربه کردن	۲۷۴
آسیب‌شناسی روانی	۲۷۷
روان‌درمانی	۲۷۹
تحولات اخیر در درمان‌های مراجع محور	۲۸۹
وضعیت فعلی و مسیرهای جدید	۲۹۴
ارزیابی درمان مراجع محور	۲۹۵
سهم پایدار رویکرد مراجع محور در هزاره سوم میلادی	۳۰۲
فصل نهم رویکرد گشتالتی و سایر رویکردهای وجودی - انسانگرا	۳۰۵
مفهوم رود	۳۰۵
درمان وجودی	۳۰۶
گشتالت‌درمانی	۳۱۴
روان‌درمانی تجربه‌ای ماهر	۳۳۰
ارزیابی رویکردهای انسانگرا	۳۳۲
سهم ماندگار رویکرد وجودی - انسانگرا: هزاره سوم میلادی	۳۳۶

بخش پنجم | رویکردهای رفتاری و شناختی | ۳۳۹

فصل دهم رویکردهای رفتاری به درمان	۳۴۱
مبانی رفتاردرمانی	۳۴۳
رفتاردرمانی	۳۵۴
درمان‌های مواجهه‌ای (روش‌های شرطی‌سازی پاولفی)	۳۵۶
مهارت آموزشی (روش‌های شرطی‌سازی کنشگر)	۳۶۰
سایر شکل‌های رفتاردرمانی	۳۷۴
رفتاردرمانی پست مدرن	۳۷۶
ارزیابی رفتاردرمانی	۳۸۳
سهم پایدار رفتاردرمانی: هزاره سوم میلادی	۳۸۶
فصل یازدهم طب رفتاری و هیپنوتیزم	۳۸۷

۳۸۸	مبانی طب رفتاری
۴۰۵	مبانی هیپنوتیزم
۴۱۸	سهام پایدار طب رفتاری: هزاره سوم میلادی

فصل دوازدهم | رویکردهای شناختی به آسیب شناسی روانی و روان‌درومانی ۴۱۹

۴۲۱	نظریه‌سازه کلی
۴۲۴	نظریه یادگیری اجتماعی
۴۳۰	رویکردهای اسنادی
۴۳۲	شناخت درمانی یک
۴۴۲	رفتار درمانی عقلانی هیجانی الیس
۴۴۸	اصلاح رفتار شناختی مایکنام
۴۵۱	درمان‌های شناختی- رفتاری اختصاصی برای اختلالات خاص
۴۵۲	پیشرفت‌های نظری جدید
۴۵۳	ارزیابی رویکردهای شناختی
۴۵۸	مساعده‌های پایدار در مان‌شناختی: هزاره سوم میلادی

بخش ششم | رویکردهای رابطه‌ای | ۴۶۱

فصل سیزدهم | رویکردهای گروهی به درمان ۴۶۳

۴۶۳	گروه‌درمانی
۴۷۳	عوامل عمومی ساختار و فرآیند گروه
۴۸۲	دیگر انواع گروه‌ها
۴۸۸	مساعده‌های پایدار رویکردهای گروهی: هزاره سوم میلادی

فصل چهاردهم | مشاوره ازدواج، خانواده، و کودک ۴۹۱

۴۹۲	مداخلات روانشناختی در مورد کودکان
۴۹۸	درمان اختلالات جنسی
۵۰۲	مشاوره زناشویی، مشاوره با زوج‌ها، زناشویی درمانی و زوج درمانی
۵۰۸	مشاوره خانواده و خانواده درمانی
۵۳۱	ارزیابی زناشویی درمانی، خانواده درمانی و درمان کودک
		مساعده‌های پایدار رویکردهای مربوط به کودک، مسائل جنسی، مشکلات زناشویی و خانواده: هزاره سوم میلادی
۵۳۸	

بخش هفتم | مسایل تجربی و نظری | ۵۳۹

- فصل پانزدهم | پژوهش در روان‌درمانی ۵۴۱
- ۵۴۱ چرا باید روان‌درمانی را به‌طور تجربی مطالعه کنیم
 - ۵۴۷ مشکلات روش شناختی پژوهش در روان‌درمانی
 - ۵۵۷ موثر بودن روان‌درمانی
 - ۵۶۶ اختلاف نظرها و مشکلات پژوهشی فعلی: سیاست و روان‌درمانی
 - ۵۷۲ پژوهش در هزاره سوم میلادی
- فصل شانزدهم | یکپارچگی روان‌درمانی: همگرایی در روان‌درمانی ۵۷۵
- ۵۷۶ انواع یکپارچه‌سازی روان‌درمانی
 - ۵۸۷ دیدگاه ماراجع به یکپارچگی و همگرایی
 - ۶۲۱ یکپارچگی روان‌درمانی: هزاره سوم میلادی

بخش هشتم | مسایل معاصر | ۶۲۳

- فصل هفدهم | روان‌شناس و جامعه معاصر: تنوع و مسائل پست‌مدرن ۶۲۵
- ۶۲۶ مسئله تنوع
 - ۶۳۱ رویکردهای درمانی پست‌مدرن
 - ۶۴۶ شکل‌های معاصر درمان
 - ۶۵۶ نتیجه‌گیری
- فصل هجدهم | مسائل حرفه‌ای و آینده ۶۵۷
- ۶۵۷ مسائل اخلاقی
 - ۶۶۱ مسائل حقوقی
 - ۶۶۷ مسائل حرفه‌ای
 - ۶۷۴ روان‌شناسی و کنترل شرکتی نظام مراقبت بهداشتی
 - ۶۷۷ حرفه روان‌شناسی و جامعه
 - ۶۸۱ آینده
 - ۶۸۸ هزاره سوم میلادی
- ضمیمه | آیین‌نامه اخلاقی انجمن روان‌شناسی آمریکا | نسخه ۱۹۹۲ ۶۹۱
- ۶۹۱ مقدمه
 - ۶۹۳ مقدمه

۶۹۳ اصول عمومی

۶۹۷ واژه‌نامه

۷۱۷ فهرست منابع

PSY & ART

■ مقدمه

هم‌اکنون رشته روان‌شناسی و روان‌درمانی با چالش‌های زیادی مواجه است. به همین جهت ما مؤلفان کتاب اصول روان‌شناسی بالینی و مشاوره در ویراست چهارم این کتاب در عین پوشش دادن موضوعات سنتی رشته روان‌شناسی بالینی، بر به روز کردن روندهای آتی نیز تمرکز می‌کنیم. هدف اصلی ما در نگارش ویرایش نخست این کتاب، تدوین یک کتاب درسی مقدماتی در زمینه روان‌شناسی حرفه‌ای بود که در کنار طرح مسایل مهمی چون سنجش، تاریخچه و مباحث حرفه‌ای، حقوقی و اخلاقی، بر روان‌درمانی تأکید داشته باشد. تجربه ما نشان می‌داد که دانشجویان دوره‌های روان‌شناسی بالینی، درباره روان‌درمانی اطلاعات بیشتری می‌خواهند.

اما در این ویرایش، ضمن حفظ این اساس سعی کرده‌ایم موضوعاتی همچون درمان کوتاه‌مدت، کاربرد اینترنت و سایر نوآوری‌های الکترونیکی در مشاوره، تدوین راهنماهای درمان و اختلاف نظرهای این مورد، تأثیر مراقبت کنترل شده بر رشته بهداشت روانی، اهمیت مباحث فرهنگی و جنسیتی و گسترش روان‌شناسی بالینی در حوزه طب رفتاری را نیز به متن کتاب بیفزاییم. در ضمن برخی از مباحث سنتی را نیز به روز کرده‌ایم. برای نمونه، برخی از درمان‌های شناختی-رفتاری جدید اختلالات، رویکردهای رفتاری تندرو جدید، تأکید روزافزون بر جنبه‌های میان‌فردی در روان‌کاوی و تحولات تحقیقات روان‌درمانی و ادغام روان‌درمانی را افزوده‌ایم.

باز هم مثل ویرایش‌های قبلی این کتاب، یکی از هدف‌های ما، نگارش کتابی مفید بوده است. البته آموزش راه و رسم درمان از طریق یک کتاب درسی که قصد مرور مطالب را دارد (و اصولاً از طریق هر کتابی) غیرممکن است. با این حال سعی کرده‌ایم نشان دهیم که هر نظریه‌ای چه تلقی و دیدی در مورد شخص، مشکلاتش و راه و رسم کمک به او برای تغییر دارد. اگرچه با این کتاب نمی‌توان مهارت‌های مشاوره را آموزش داد اما امیدواریم به دانشجویان نشان دهد درمانگرانی که گرایش‌های فکری متفاوتی دارند چه دیدی در مورد مراجعان‌شان دارند و چگونه با آنها کار می‌کنند. به نظر ما این کتاب بهتر از هر کتابی «به درون» دیدگاه‌های مختلف نفوذ می‌کند.

همچنین به نظر ما، یک کتاب مفید باید آن‌قدر انعطاف‌پذیر باشد که اساتید و خوانندگان، متناسب

با نیازهای‌شان بتوانند از آن استفاده کنند. ما این کتاب را طوری نوشته‌ایم که بتوانید فصل‌هایش را به هر ترتیبی که می‌خواهید بخوانید چون در آن از ارجاع‌های متقابل دقیقی استفاده کرده‌ایم و دیدگاهش چنان همسان، التقاطی و یکپارچه است که موضوعاتش را به هم ربط می‌دهد.

بالاخره یک کتاب مفید باید خواندنی و لذتبخش باشد. به همین دلیل سعی کرده‌ایم در این کتاب از روش جذاب و واقع‌بینانه‌ای پیروی کنیم و برای روشن شدن مباحث نظری انتزاعی‌تر از موردها و مثال‌های روزمره کمک بگیریم. و چون اهل بگو و بخند هستیم جاهایی هم با شما شوخی کرده‌ایم تا نشان بدهیم با شوخی می‌توان پزشکی را از برج عاج به زیر کشید و موضوعات مهم را خیلی روشن و به یادماندنی کرد.

در همین راستا برای این کتاب راهنمای اساتید هم تهیه شده که موفقیت فراوانی داشته است. در سومین ویرایش این راهنما، توصیه‌هایی در خصوص شیوه‌های متفاوت استفاده از این کتاب و یک رشته سوالات چند گزینه‌ای و تشریحی لحاظ شده است. در ضمن این راهنما بخشی نیز برای اساتید دارد تا از مطالب اضافی آن در سخنرانی‌ها، تدریس‌ها و بحث‌های کلاسی استفاده کنند. در این ویراست، تعداد زیادی سوالات امتحانی کلاسی و دانشجویی نیز به متن کتاب افزوده شده است.

در ویراست فعلی این کتاب سعی شده تحولات فراگیر حرفه‌هایی که خدمات روانشناختی (سنگش، مشاوره و روان‌درمانی) می‌دهند، مطرح شوند. تحولات عمده، در زمینه نحوه پرداخت هزینه‌های این خدمات می‌باشند. برای مثال در حال حاضر، پرداخت هزینه‌های مربوط به روان‌درمانی و مشاوره توسط شرکت‌های بیمه یا سازمان‌های حفظ سلامت، نحوه‌ارایه خدمات و ماهیت آنها را تحت الشعاع قرار داده است. متخصصان بالینی به تدریج این امکان را از دست می‌دهند که یک «تابلو» بزنند و مراجعان‌شان را تا هر وقت که طرفین مایل باشند درمان کنند. روز به روز وابستگی روان‌شناسان و سایر مشاوران به سازمان‌های حفظ سلامتی و شرکت‌های مراقبت‌های کنترل شده که برای کنترل و کاهش هزینه‌ها، مدت و نوع خدمات را از نزدیک کنترل می‌کنند، بیشتر می‌شود. به همین دلیل، روان‌درمانی روز به روز کوتاه‌مدت‌تر و متمرکزتر می‌شود. در همین راستا، اعمال فشار برای پاسخگویی نیز افزایش یافته است، موسسات دولتی و بهداشتی می‌خواهند بدانند بابت چه کاری پول می‌دهند. از همین رو در این ویراست، تحولات مرتبط با این جریان‌ها را نیز بررسی کرده‌ایم. برای مثال در این رابطه در فصل تحقیق در زمینه روان‌درمانی و در فصل آخر کتاب با عنوان آینده روان‌شناسی بالینی، به اختلاف نظر اخیر در انجمن روان‌شناسی آمریکا درباره «درمان‌های دارای اعتبار یا پشتوانه تجربی» اشاره خواهیم کرد.

برای همسو بودن ویرایش حاضر با این تحول بی‌سابقه، سعی کرده‌ایم ببینیم کدام مساعدت‌های مهم رویکردهای مختلف روان‌درمانی، کماکان در قرن بیست و یکم ادامه خواهند یافت. این بحث را در انتهای فصل‌های مربوط به روان‌درمانی پی می‌گیریم.

ما این کتاب را با دیدگاهی التقاطی و ادغام‌گرا نوشته‌ایم. به نظر ما نمی‌توان گفت فلان رویکرد روان‌درمانی یا مشاوره «درست» یا «غلط» است، بلکه در آینده شرایط به گونه‌ای خواهد بود که متخصصان بالینی در مورد هر دیدگاهی، دانش نظری و تجربه کافی خواهند داشت و می‌توانند برای هر مراجعی، (رویکرد مناسبی) بیابند.

به همین دلیل، دو فصل تحقیق در زمینه روان‌درمانی و ادغام روان‌درمانی را به روز کرده‌ایم. دلیل گنجانیدن فصلی در مورد تحقیق این بود که دانشجویان به مشکلات موجود بر سر راه جدا کردن اعتقادات و نظرات از دانش درمان توجه کنند. هر وقت می‌بینیم دانشجویی قاطعانه رویکرد رفتاری یا انسان‌گرایی را بهترین رویکرد معرفی می‌کند نگران می‌شویم. به همین دلیل امیدواریم فصل تحقیق در زمینه روان‌درمانی، دانشجویان را متوجه پیچیدگی‌های شناخت حقیقی امور بنماید و مروری بر وضعیت کنونی دانش مزبور (که سریعاً هم در حال تغییر است) باشد. همچنین امیدواریم مهارت‌های انتقادی آنان در زمینه تحقیق و ماهیت دانش را افزایش دهد.

فصل ادغام روان‌درمانی نیز بسیار تغییر کرده و به روز شده است. هنگام نگارش ویرایش نخست این کتاب، بحث ادغام روان‌درمانی (مثل خود ما) جوان بود و از عمر جامعه بررسی ادغام روان‌درمانی حدود یک سال یا کمی بیشتر نمی‌گذشت. از آن پس مجله ادغام روان‌درمانی نوشته شد. مادر دو ویرایش نخست این کتاب، در فصل ادغام روان‌درمانی سعی کردیم چارچوبی نظری در مورد طرز پوشش رویکردهای مختلف فراهم آوریم.

اما در این ویراست کتاب، فصل ادغام روان‌درمانی را کمی گسترش داده‌ایم تا تحقیقات جدیدتر در زمینه ادغام نظری روان‌درمانی را پوشش دهد، ضمن این که قرائت جدید ما از این رویکرد نیز در آن لحاظ شده است. من (جویدیت تاد) همین‌جا لازم می‌دانم بگویم که مؤلف دیگر این کتاب (آرتور بوهارت) پس از انتشار ویراست نخست این کتاب به یک متخصص و مؤلف بین‌المللی در زمینه ادغام نظری روان‌درمانی تبدیل شد. خوانندگان ویراست سوم این کتاب می‌توانند از آخرین نقطه نظرات او در این خصوص بهره‌مند شوند.

به نظر ما این کتاب برای یک نیمسال تحصیلی مناسب است. هرچند مطالب آن به گونه‌ای تنظیم شده که اساتید بتوانند در صورتی که نمی‌خواهند از کل کتاب استفاده کنند گزینه‌هایی از آن را تدریس